

У БЕОГРАДУ 19. Јануария 1857.

ШУМАДИНКА,

Листъ за

Књижевностъ, забаву и новости.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ Н. Ненадовићъ.

Теч. VI. Овай листъ излази Вторникомъ, Четврткомъ и Суботомъ на по табака. Цена му је за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. пр. сп. одъ врсте за један-путъ а 5 пр. сп. за трипутъ.

№ 9

Миро Ђ. и и.

Зеванѣ. То је једна речь као и друге речи, али ни једна речь недѣйствује на човека тако одма као она. Нека човекъ вазданъ говори на примѣръ гладъ, ако није гладанъ неће одъ те речи добити апетитъ; нека вазданъ које годъ говори сить самъ, ако није ручао, онъ по-редѣ свега тога опетъ је гладанъ; нека вазданъ говори когодъ је самъ родолюбивъ ако није дѣломъ показао није му ништа вайде; а само једанпутъ или двапутъ реци: „зеванѣ“ па одма зевашь, шта више треба само човекъ да помисли ва туречь, па одма мора зевати. Да може све што је добро и лепо да буде тако приљпчиво као зеванѣ; како когодъ н. пр. спомене или учини какво лепо дѣло да онда и други сви чине тако исто, као што сви зевају кадъ виде једнога да зева; при многимъ родолюбивимъ приликама Срби су достойно свога на-предка зевају, за садъ треба да зевају, кадъ читају списакъ и позивъ на скупљање прилога за споменикъ Ка-ђорђу. Зеванѣ, то је нешто што човекъ незна управо шта је. Кој намъ докторъ може протолковати шта је зеванѣ. Ништа тако на свету није приљпчиво као зеванѣ. Оно прелази на човека не само кадъ види да когодъ зева, и кадъ говори о зеванју; него и кадъ помисли на зеванѣ. Немогу се уздржати да овомъ приликомъ једанъ истинитъ случај неприповедимъ, на који кадъ годъ помислимъ је се смејимъ. Пре 12 година, путовао самъ на гвозденомъ путу съ једнимъ моимъ приятелјемъ и земљакомъ изъ Хале у Берлинъ. Наши двоица седили смо на колима једанъ до другога, према нама сећаше једанъ стари главатъ и трбушаста Прайзъ, мора да је био какавъ гехаймратъ (совѣтникъ). Онъ је мирно седио и гледао у насъ а ми у њега. На један-путъ рекне ми мой сопутникъ: „Оћешъ да видишъ, колико тай према на-ма има зуба?“ Је зачудимъ, на кое онъ извади свой сатъ и рекне: „гледай само шта ће одъ њега бити, за 40 минута, онъ мора баремъ 12 пута зинути, а и му ништа јећу казати.“ Је самъ био страшно любопитљивъ, и гледао самъ у трбушастога Прайза, кој одъ како путу-емо није уста отворио. На један-путъ тай мой приятель почне зевати, и текъ што је онъ уста склопио, а сирома старацъ што годъ може зинути; текъ што старацъ уста

затвори, а овай опетъ почне зевати, и ни путъ није ста-рацъ изостао да зеванjemъ неодговори; и је самъ морао зевати, и томе самъ се тако здраво смело да самъ одъ смеје руку угануо. Што насиље годъ било у колима, а било насиље је преко двадесетъ, сви смо зевају, а осимъ насиље двоице нико други није знао одъ кудје дође то зеванѣ; и тако за 40 минута не 12 пута него може бити стоти пута кое кој зенује у онимъ колима. —

Садъ опетъ даљ да говоримо о тај речи. Изъ сва-чега човекъ може се нечemu научити, и зеванѣ није да-ла природа човеку безъ цѣли, кој зна после неколико хи-љада година, те неће люди у зеванју већу философију и науку наћи, него што ји ми данају у многомъ којему тра-жимо. Можда ће они о томе у Европи велике књиге писати можда ће они те књиге назвати: „зеванѣ или историја наши предака.“ Кадъ коме што годъ говоришъ или при-чашишъ, а онъ зева, то је знакъ да онъ ништа неслуша шта му ти говоришъ, зато одма прекрати твоју при-поведку; кадъ које годъ у друштву зева, то је знакъ да му је то друштво несносно или да му се дрема, ако је прво нека иде кући, а ако је друго онда нека иде у учену дру-штво.*.) Кадъ видишъ двоицу да се оштро нешто раз-говарају, то знай да нешто о својимъ приходима диване, а кадъ видишъ да двоица зевају, то онда знай да сврша-ју разговор је каквимъ обштеполезнимъ стварма. Кадъ молишъ кога за нешто а онъ зева, онда нечекај одго-воръ одъ њега него узми капу у шаке па иди; кадъ видишъ да се момакъ и девојка разговарају, а ти гледај, оно прво кое почне зевати није заљубљено. Зеванѣ трај-је јошти одъ Адама, зеванѣ је узрокъ што има жена на овомъ свету. Адамъ кадъ се видио у рају, онъ је шетао тамо амо, и за кратко време свега се нааситио, и почне му рај збогъ самоће несносанъ бити, време му је дуго било, онъ је непрестано зевао, и тако зевајући легне подъ једну абуку и заспи. Кадъ се пробуди, има шта и видити. Ева стоји предъ њимъ, онъ се опиша и осети да му је једно ребро манъ. После тога Адамъ није

*.) Молимо да које годъ подъ овимъ неразуме друштво срб-ске словесности, кое одговарају приљпчно и подпуно према ставу, своме задатку, почи скромну титулу, а ни-гда себе неназива ученимъ друштвомъ.

имао кадъ више зевати, морао е земљу копати и оно свое несито ребро ранити. Мислимо, да смо већ доста о зеваню говорили, и садъ кадъ намъ читатељи кажу да зевају кадъ читају Шумадинку вероваћемо, јер смо уврени, да ни једанъ неће ово прочитати а да неколико пута немора зенути. Зеванъ обично долази кадъ је човекъ дремљивъ, кадъ види да је годъ зева, и кадъ чита умствованја Дневника о некаквимъ паризлијама у Београду.

Мале приче.

(Народъ што ћавола обожава) У предјлу око старага града Ниниве живи једанъ чудновати народъ, Јзиди, кои вѣрују, да је милост божја исто тако безконачна као и његова мудрость, и да по томе нисе нуждно, да га люди почитую; напротивъ тога обожавају они ћавола, јер они вѣрују да ће се ћаво опетъ кодъ Бога удворити, и тврдо су уврени, да је Богъ по безграницој милости својој опетъ у небо ћавола примити. А друго они ћавола почитую и за то, што вѣрују да је Богъ добаръ, милостивъ и благъ и никоме никаква зла не чини, а увреде милостиво прашћа; али ћаво на противъ врло је зао, и тежко ономъ који се њему замери. Турци веле да Јзиди зато вѣрују ћавола, подземнога цара, да би овай после њиове смрти съ њима милостиво поступао и њи штедио. У почитанју своме према ћаволу они су тако далеко дошли, да они не само име ћавола никада на уста не изговарају, него да се и свакога изражая, који би наликъ био на његово име, као живе ватре клоне. Кадъ ође љегово име да спомену, они кажу „Велики краљ“. — Тешко ономъ, који се у земљи Јзиде усуди, грдити ћавола; јер ако га чују, одма га каменењемъ утуку. Дођу ли они у какву варошь, онда је човекъничимъ неможе већма увредити, него тиме, ако зло о ћаволу говори. Више пута догађало се да су Јзиде, који су за преступленија у турскимъ варошима поватани и на смртъ осуђени, наморавали, одрећи се ћавола и проклињати га; но до садъ нисе то ни једанъ учинио, и волео је умрети. По њиовoj вѣри ћаво је лепъ и величественъ, као што је пре свога падења био; онъ по њиовомъ мишљењу нисе ништа изгубио одъ виспрености свога ума, и они га обожавају у виду змије. 10. Августа ноћу држе Јзиди свечано празновање у славу ћавола; тада долазе Јзиди изъ найдальнјији крајева, и скупљају се на једномъ високомъ брегу, у коме се налази једна бездана пештера, која по њиовoj вѣри води у мрачно подземно царство. Око поноћи бацају они у пештеру свакојаке дарове; затимъ уђу они съ машалама унутра и започну свакојаке чудновате игре, у којима се не стиде учествовати ни жење ни девојке. Јзиди имао особнога свога поглавара, који поредъ себе има једнога такозванога ћака, и овай прима одъ сатане пророчества. Они питају при свакомъ предузењу ћавола за савјетъ преко овога ћака, који се онда простре на мртвачки одъ камена сандукъ првосвештеника Јзидскога (Шеих-Јзида), па се учини, као да спава, и тако у сну прими одговоръ одъ нечастивога, кое опетъ онима саопштава, који су га запитали. Јзиди купују одъ ови Јзиди и њеста у рају и они су тврдо убеђени, да ће они та мѣста после смрти зацело заузети.

(Кинези веду свашта.) По улицама и явнимъ мѣстима велике кинезке вароши, може се видити читавъ излогъ свакојакога ёстива, па често и онакви предмети, који у нашемъ крају света не важе за избрана и вкусна ёла, као кобци, сове, орлови и роде. Ништа не пада Европијцу смешније, него кадъ види Кинезе съ обрамацомъ о којој съ једне и друге стране висе кавези, у којима се умѣсто голубова и кокошију налазе мложина паса и маџака. Нарочито једанъ особити видъ ситни паса важи кодъ Кинеза за деликатну посластицу. Пси леже у својимъ покретнимъ тавницама сасвимъ мирно, мачке пакъ праве паклену ларму, као да предвиђају судбину своју. Њијово месо, кадъ су мачке добро угосне, џе Кинези врло скupo, и парадира на асталу нај богатији великаша. Пацове пакъ једе само сиротина. Продавање пацова долази на пияцу, са разните, на комъ су по више тестета ови животини надевени као врабци. На путници изъ Европе мора погледъ ови животини непријатно подјествовати. Међутимъ и ово једеранје свачега казни се само собомъ. Кинези пате јако одъ несварења, одъ којега је и њијовъ чай неможе свакадъ курталисати, а притоме и пси врло јако mrзе на ове своје непријатеље. Они врло добро познају оне који се псећимъ месомъ наслажавају, и гоне и уједају.

(Предчуђство.) Кадъ је једно оделенје енглеске флоте Тулонъ обсађивало, дао је предводитељ къ себи дозвати на кровъ лађе једнога официра, који је дуго на мору служио, и који је ладнокрвно и неустрашимо у найстрашнијимъ биткама учествовао. Лађа је била одъ обале француске 3. енглеске миље удаљна, а башъ, онога часа, кадъ се стари официръ на кровъ лађе попео, опале францизи на прибрежнимъ батеријама једанъ топъ. Кадъ је стари официръ видио севанје опалјенога топа, стресе се савъ и викне: „То је за мене! я знамъ добро, то је за мене!“ Зачуђени капетанъ текъ што је почeo пребацајути официру љегову плашиљивост, у тај исти ма већ се валаја на крову лађе крвава лешина убијенога официра. Нико на лађи осимъ погинувшега нисе држао за могуће, да ће топъ до лађе добацити моћи.

Берберинъ.

Господинъ. Што си се замислио?

Берберинъ. Нешто самъ имао до вамъ кажемъ, па ми неможе садъ да падне на паметъ. Човечија паметъ нисе ништа друго него једна велика књига, што је човекъ старији у тој књиги све више лишћа има. То је ясно одтуда кадъ човекъ ође што годъ да се опомене, онъ се онда замисли, а то ништа друго нисе, него онъ онда преврће у својој глави лишће и тражи на комъ је месту оно уписано; ако се несети, то је знакъ или да му је мастило избелило, или да је превидио онай листъ; и тако видите, човекъ све што је старији све му се више паметъ у артију претвара. Или јоштъ бољ да кажемъ, човечија глава изнутра подељена је на разне мале преграде; или, има много мали фиока као у бакалијама и апотекама. У једной фиоки стоји разумъ, то је обично мала фиока; у другој умјреностъ, у трећој досетљивостъ, у четвртој помешане добре наклоности, у петој любавъ и приятельство, у шестој једной малой фиоки

родолюбив, у седмой храбрость и искреность, и тако даљ јоште хиљаду малу фиока. Млого фиоке кое су за разне добродѣтельи стое сасвимъ празне, Страсти: пакость, злоба, интриге, пиянство, крадљивост, лукавство, превара, неправда, оговарање и проче стое у великомъ бурадма. Зле страсти и наклоности меру се на кантаръ, а добре на теразие. То самъ вамъ само о раздѣлену мужке главе говорио, женска памет и женско срце имао млого више фиока. О ныма дуже ћу вамъ садъ гоорити.

Господинъ. Остави жене на миру. О ныма, о змијама, о полицији и о колери невала се ништа зло говорити.

Берберинъ. Дакле я ћу опеть о людма говорити,— Во који в тежакъ по кад-кадъ до 800 фунти, има само једну фунту мозга.

Господинъ. А ти рече да ћешь о людма говорити.

Берберинъ. Пардонъ, я ћу да сравнимъ тежину мозга воловске и човечие главе; погрешка је сва у томе што самъ вола найпре споменуо; али управо и то никаква погрешка, јеръ у целомъ животу волови обично предъ нама стое; и кадъ оремо и кадъ се возимо на колима они су све напредъ, само онда иду за нама кадъ је водимо на касапницу. Дакле во одъ 800 фунти има само једну фунту мозга, а човекъ одъ 100 фунти има 4 фунте мозга. Дакле човекъ на сваки двадесет и петъ има једну фунту. После човека делфини имао највише мозга, они обично имао по три фунте. То су мерили већији люди, овде кодъ насе нека се нико неослања, да му ко годъ може и ће точно измерити памет и мозакъ, за млого чујете где неко каже да имао по 8 фунти мозга а међу тимъ они немао ни по 2 фунте; наши су сви кантари и све теразие неправдни и пристрастни. Томе ми нисмо са свимъ криви, млоги и ображени народи мере тако, цента и фунта млого су точније мере, па зато и кодъ насе иде све на фунту. Чудновато је то, да ни једномъ животномъ мозакъ нерасте, онъ остаје једне исте тежине; велики и стари во нема ништа више мозга него једно тело.

На бирци.

Саборна црква у Кордови или управо саборна црква, сазидана је већомъ части одъ материјала грчки и грчески храмова. Она је имала иначе 1200 стубова (садъ само јоште 854) који носе кровъ. 115 одъ ови стубова донешено је изъ Нима и Нарбона у Француској, 60 изъ Севиље и Таррагоне у Шпанији, 140 стубова поклонио је Лебонъ, грчки царъ, а остали донешени су изъ храмова карthagински и други африкански вароши. И збогъ тога се ови стубови сасвимъ нееднаки, неки одъ лепица други опетъ одъ порфира, неки одъ найчистијег и најлепшег мрмара и одъ нееднаке ячине; који су сувище дугачки били, одломљени су, или су дубоко у земљу укопани; они, који су били сувище кратки, добили су као наставакъ грдна коринтиска подножија, тако, да укупно цјело нема никакве једнообразности. — Кордова, која је била некада гнездо арабиских палата, западни Багдадъ, сједиште богатства, образованости и разкошта; Кордова, која је у десетомъ веку имала неколико стотина хиљада

житеља, 300 цамија, 900 амама и 600 јавни гостионица нисадъ ништа друго, него бѣдно, опало и пола пусто место, съ неколико само хиљада одрпаних и гладни житеља.

— У апсани и исправителной кући у Амстердаму, употребљава се врло цјелисходно средство, дасе ленъивци, који се ничимъ на радъ натерати немогу, нагоне на дѣлателност. Ово је средство подубока са свију страна сасвимъ затворена соба, у коју одозго непрестано толико воде утиче, колико једанъ иоле дѣлателанъ човекъ на шмркъ истерати може. У ову собу затворе ленъивца, даду му држальцу одъ шмрка у руке, пусте воду у собу, и рекну му: Избацуј воду или се утопи! — Любавъ ќе животу чини чуда, и досадъ јоштъ се нисе догодило, да је ленъость одржала побѣду надъ любави ќе животу; него је сваки пријо воду прилѣжно, и после некогъ времена био је прилѣживанъ и за друге послове.

— У Конгу и Коанги, на западномъ прибрежју Африке, прави се одъ унутрашиће коре једногъ растења, кое је неки видъ бамбусовогъ дрвета, разно одъло. Житељи купе у заједничко време, у лову и риболову, по баровитимъ предѣлима, и онда свакъ живо настане, да ту бильку изради, докъ се не би сокъ њинъ изсушио. Кадъ се горња кора олюшти онда се ова билька у свезчицама суши. Нека се часть бодише после съ разнимъ бояма, кое су врло сталне и живостне. Па кадъ се то све сврши, онда се изъ тога била разне ствари израђују. Једна страна ови ствари снабдѣвена је врло правилнимъ полуузвишенимъ ликовима и ово носе само принцеви; на крају има разчешљане окрайке. Ову бильку преду тамошњимъ житељима најпростимъ начиномъ, т.е. упреданъмъ съ рукомъ преко бутине. Изпредени конци израђују се за мајраме, шалове капе и друге части одъла. Капе се плету врло чудноватимъ начиномъ съ једномъ једномъ игломъ, а почину се радити одъ потиљка. Ово плетенъ састано се изъ пруга, кое су на измѣнци узвишене и удубљене. Шалови су округли, и имао у среди рупу, крозъ коју се глава провлачи. Конци су врло јаки и чврсти и дају се на чврсту конце цепати. Ова би се билька могла као и ланъ израђивати.

Мрвице.

— За једнимъ асталомъ у гостионици, говорио је једанъ свештеникъ противу некогъ генерала. Мајоръ слушајући то иза другогъ астала нађе се уврећенъ и рекне: „господине ја самъ ближе васъ аби васъ за такве грдије лупио шакомъ; сматрайте дакле као годъ да самъ васъ ударио“. На то свештеникъ са свимъ тихо одговори: „господине да самъ ја ближе васъ, аби вамъ одсекао главу сабљомъ, сматрайте дакле себе као годъ да немате главе. Господо г. мајоръ мртавъ је“. На овай хитри одговоръ сви се гласно почну смејти, и разборити мајоръ и свештеникъ пристану такође у смей.

— Президентъ Херве шетајући се једномъ нађе изненадана једну жену поредъ плота, која нити је седила ни стојала. Она кадъ види президента хтене брзо устати, на кое президентъ Херве повиче јој: „остани, остани тако, я волимъ да видимъ кокошь него ићи је“.

— У Лондону поведу два крадљивца да обесе. Кадъ виде вешала, једанъ лоповъ рекне свомъ другару: „о бра-

те, да лепа нашегъ заната што би било, само да ни је тај проклети вешала!" — „Лудо" одговори му други — „башь вешала су узрокъ што ми добро стојимо, и одъ краје можемо лепо да живимо; јеръ да ни је вешала, онда би свака шуша могла красти".

С Т Р А Н Е Н О В О С Т И.

— Изъ Неапола явљаю: да се све већемъ немиру надаю. Полиција предузела є сва средства да би се могао миръ одржати. У краљевој палати само Швайцерци сада стажаре, Талијанима краљ се неможе више нимало да повери. Правитељства Фабрика за дуванъ, била є запалъна навалице. Забранено є писма у кутије бацати, него сваки мора свое писмо у руке поштанскогъ чиновника предати, то је зато учинјено, што у писма међу запалителну смесу, коя се упали, а друго и за то што млоги пишу којашта на краља безъ подписа. 30. прошл. мес.

О Г Л А С И.

Експедицији Шумадијске налази се сада исподъ Варош-капије у сокаку водећемъ на Саву, у кући г. Крсте Ракића.

(3—3) По решению ово-окружногъ Суда одъ 25. Мај тек. г. № 7411. који зактева да се дугъ школи Общтине Шабачке принадлежеши, наплати па неимаюши изъ чега другогъ то продаје се нижеследујоћа непокретна добра Васе Тушановића овд. за рачунъ наплате и наведеногъ и прочињиоши дугове за кое интабулација постоји. Добра истога Тушановића, за продају намјењена, јесу: једанъ плацъ у прекомъ шору ове вароши не врло далеко одъ пијаце на врло добромъ и важномъ мјесту постоји; плацъ овай садржи у себи 6 фати 1 шухъ и 6 цили ширине и 58 фати и 2 шуха дужине, на коме постоје 2 куће обе одъ тврдогъ материјала, кое обе садрже кое са лица кое у авлији 1 дућанъ 5 соба 3 куће и 1 подрумъ одъ ових 2 коморе и једна шупа одъ дрвеногъ материјала подъ једнимъ кровомъ једна фуруна за печење леба и бунаръ озиданъ. Све ово оцјењено је до 500 # цес. и продаје се у мјесту овд. вароши путемъ явне тридневно 7. 8. и 9. Фебруара 1857. год. држати се имајуће лицитације, и ономе теслилити, који на трећој и последњој лицитацији, коя ће тога дана после подне у 4 са-

та по европски закључити, найвећу у моме квартиру за 1. фор. сп., а изванъ куће за 1. фор. и 40. кр. сребра ложи.

Продају ови добара дакле насточенимъ објављају Началничество Окр. Шабач. свима житељима отечества нашегъ съ тимъ, да сваки овай, који би такова купити желјо, у означене дане овамо дође и на лицитацији присуствује.

№ 5765. 7. Декем. 1856. у Шабцу.

(2—3) За измирије с кредитора, Ђуре Николића изъ Шабца има се покрай продатогъ осталогъ покретногъ имања једанъ дућанъ на великој ћуприји овди постоји лицитацијални путемъ продаји. Дућанъ овай постоји у чаршији истине одъ слабогъ материјала али доста на важномъ месту, и оцјењено је у 150: # цес. дане за продају уречисто је дућана одредило је Началн. Окр. Шабачк. 10. 11. и 12. идућегъ мес. Фебр. о. г. и ономе ће исти дућанъ трећегъ дана лицитације после подне у 4. сата уступити који найвише на лицитацији обећао и готови је новцемъ платио буде.

№ 8452. 9. Јанура 1857. у Шабцу

(2—3) Долеподписана препоручујемъ моју помодарску трговину за господе и господу, које се трговина налази у кући г. Магде Кара-Јакове преко пута одъ Толчинскогъ на Варош-капији. У истој се може добити свакојаке сорте и видова балски коафира, вѣнаца и напрени мидера; исто тако препоручујемъ се долеподписана,

и преко 300. мили, и затворено 7. маја. Шта више полиција мора да чува ноћу и саме зампе по улицама да неби погасили.

— У Берлину врло су се увређени нашли онимъ чланкомъ што је у монитеру печатанъ о швайцерскомъ и прайскомъ поравненју; и сбогъ тога Прайска на конференцијама о той ствари сада ће много мање попуштати.

— Изъ Париза одъ 9. т. м. „преса" явља, да су тога дана папинъ Нунциусъ, и епископъ одъ Триполи ишли цару да моле да изъ призреја на свештени чинъ помилуб Вержеа. Министеръ правосудия добио је само за једанъ данъ преко 200. писама са разни страна, која сва моле да се Вержеу животъ оправи. Префектъ полиције пакъ изразио се, да би такво помилованје било врло неполитично и врло опасно.

У моме квартиру за 1. фор. сп., а изванъ куће за 1. фор. и 40. кр. сребра

Тереза Штолцъ

(3—3) Подписаны узимамъ честь објавити почитаемой публици, да я у моме собственомъ дућану налазећемъ се спрамъ Лицеја, имамъ на продају сваке сорте мушки готови халјина врло евтиномъ ценомъ и то: Пелисиера фини, одъ 18 до 24 фор. сп.; капута зимски одъ Велура Шифа са атлазомъ и другомъ свиломъ постављени одъ 14 до 26 фор. сп.; фракова до 20 фор. сп.; капута летни до 15 фор. сп.; апунџета 14 фор. 30 кр. сп.; панталона штиковани 9 фор. 40 кр. сп.; панталона клотъ одъ црногъ текстила до 7 фор. сп.; пруслука одъ 2 фор. 30 кр. сп. до 4 фор. сп.

Исто тако иза ГГ. Светионике имамъ готови халјина.

Димитрије Добринковић.

(1—3) Подписаны имена у ливади својој у Годомину близу Смедерева 130 кола врло лепа сена на продају, съ врло умереномъ ценомъ.

Ко би хтео стоку овде ранити; а ћу му драговольно уступити.

У Смедереву 17. Јан. 1857.

Јованча Райковићъ
трговацъ изъ Смедерева